

МАТЕРІАЛИ

*V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

**20-21 жовтня 2021 року,
м. Полтава, Україна**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
V Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції*

20–21 жовтня 2021 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2021

УДК 619
ББК 48
С 91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 20–21 жовтня, 2021 р. Полтава, 2021. 243 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Локес-Крупка Т. П., кандидат ветеринарних наук; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Шатохін П. П.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Курман А. Ф.*, кандидат біологічних наук, доцент; *Карішева Л. П.*, ст. викладач; *Бурда Т. Л.*, асистент, *Зарицький С. М.*, асистент.

Відповідальний за випуск: *Н. С. Канівець*

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 19 жовтня 2021 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2021

Гончаренко В. П., Бахур Т. А., Романішина Т. О. ЗМІШАНІ ПАРАЗИТОЗИ БЕЗПРИТУЛЬНИХ КОШЕНЯТ В М. БІЛА ЦЕРКВА	171
Дмитрук Д. М. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІНСЕКТО-АКАРИЦИДНИХ ОШИЙНИКІВ У ЯКОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ДИРОФЛІАРІОЗУ СОБАК	173
Долгін О. С. ПОШИРЕННЯ ТРИХУРОЗУ СОБАК В ОКРЕМИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНАХ МІСТА ПОЛТАВА	174
Дубовий А. А. КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ СПЛЕНОМЕГАЛІЇ ЗА СПОНТАННОГО БАБЕЗІОЗУ СОБАК	176
Дурневич Р. М., Касаткіна А. А., Гуральська С. В. МОРФОЛОГІЯ НИРОК СВІЙСЬКИХ ТВАРИН	178
Євстаф'єва В. О., Левченко М. В. ДИРОФЛІАРІОЗ – НЕБЕЗПЕЧНА ТРАНСМІСИВНА ЗООАНТРОПОНОЗНА ІНВАЗІЯ	179
Зоська П. Б., Лаврінченко І. В. ДІАГНОСТИКА ТА ПРОФІЛАКТИКА ВІРУСУ ІМУНОДЕФІЦИТУ КОТІВ (FIV)	181
Ізюмська В. В., Шаганенко Р. В., Шаганенко В. С. ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИПРОТОЗОЙНОГО ПРЕПАРАТУ «ГАЛОКУР» ЗА ПРОФІЛАКТИКИ ЕЙМЕРІОЗУ У ТЕЛЯТ	182
Канівець Н. С., Євстаф'єва В. О. ГЕЛЬМІНТОФАУНА ДОМАШНЬОЇ ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОГО РАЙОНУ	184
Касаткіна А. А. МОРФОЛОГІЯ ПЕЧІНКИ СВИНЕЙ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ВІТАМІННО- МІНЕРАЛЬНИХ КОРМОВИХ ДОБАВОК	186
Касмінінна Я. О., Локес-Крупка Т. П. МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ НАЯВНОСТІ ГМО У ХАРЧОВИХ ПРОДУКТАХ	187
Климчук О. П., Рубленко С. В., Бахур Т. І. ПОШИРЕННЯ АКАРОЗІВ СОБАК В УМОВАХ М. РІВНЕ	188
Кляп Н. І., Маслоу А. В., Сікорська Н. О. КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ІКРИ ЗЕРНИСТОЇ ОСЕТРОВИХ РИБ ЗА ОРГАНОЛЕПТИЧНИМИ ТА ФІЗИКО-ХІМІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ	190
Коваленко В. В., Гальцев І. В., Рудь В. О., Тарасенко Л. О. ВЕТЕРИНАРНО-САНИТАРНА ОЦІНКА ЯКОСТІ І БЕЗПЕЧНОСТІ ПРОДУКТІВ ЗАБОЮ ЗА ЕХІНОКОКОЗУ.....	192
Коне М. С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ КАЛЦІВІРОЗУ У КОТІВ В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ ТОВ «БЮЦЕНТР» МІСТА ПОЛТАВА	194

морфологічні особливості у різних видів тварин.

Література

1. Вандер А. Физиология почек: Пер. с англ. Санкт-Петербург: Питер, 2000. 256 с.
2. Гістологія свійських тварин / Горальський Л. П. та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. 296 с.
3. Горальський Л. П., Хомич В. Т., Кот Т. Ф., Гуральська С. В. Анатомія свійських птахів. Житомир : Полісся, 2014. 248 с.
4. Гуральська С. В. Гістоморфологія нирок свиней при згодовуванні природних мінералів. Вісник Житомирського національного агроєкологічного університету. Житомир, 2009. № 1 С.196–201.
5. Длоуга Г., Кршечек Ю., Наточин Ю. Онтогенез почки. Л.: Наука, 1981. 184 с.
6. Кот Т. Ф., Житова О. П., Гуральська С. В. Особливості анатомії м'ясоїдних тварин. Житомир : вид. О.О. Євенок, 2019. 204 с.
7. Хрусталева И. В., Михайлов И. В., Шнейбер Я.И. Анатомия домашних животных. М., 1994. С. 21 – 26.
8. Bulger R. E., Cronin R. E., Dobyan D. C. Survey of the morphology of the dog kidney. Anat Rec. 1979. 194(1) : 41-65. doi: 10.1002/ar.1091940104.
9. Maurya N., Kumar T., Kumar S. Anatomical and Physiological Similarities of Kidney in Different Experimental Animals Used for Basic Studies. J Clin Exp Nephrol. 2018. 3 : 9. doi: 10.21767/2472-5056.100060.
10. Yoldas A., Dayan M. O. Morphological Characteristics of Renal Artery and Kidney in Rats. The Scientific World Journal. 2014. doi: 10.1155/2014/468982.

УДК 636.7:616.995.132.5:616.995.1

Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор
Левченко М. В., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: evstya@ukr.net

ДИРОФІЛЯРІОЗ – НЕБЕЗПЕЧНА ТРАНСМІСИВНА ЗООАНТРОПОНОЗНА ІНВАЗІЯ

Актуальність. Дирофіляріоз – це незаразне паразитарне захворювання, що викликається нематодами *Dirofilaria immitis* і *Dirofilaria repens* з родини Onchocercidae [5]. Даний паразит, зокрема вид *D. immitis*, є одним з найбільш патогенних нематод, які розповсюджені у всьому світі. Хворіють, переважно, собаки, коти, заражається також і людина [12]. Комарі родів *Aedes*, *Culex*, *Anopheles* – це вектори, які відіграють важливу роль у поширенні дирофіляріозу як проміжні хазяї [6].

Постановка проблеми. У зв'язку з тим, що нематоли *D. immitis* і *D. repens* значно поширені в багатьох країнах світу, в тому числі й в Україні, і мають значний зоонозний та антропонозний потенціал, визначення особливостей епізоотичного процесу захворювання за літературними даними є актуальним напрямом досліджень [13].

Аналіз літературних джерел. Поширеність дирофіляріозу в собак залежить від багатьох факторів, таких як кліматичні умови, спосіб утримання тварин, періодичність проведення діагностичних досліджень, вибір методу діагностики тощо. Згідно літературних даних, у Південній Австралії інвазованість собак *D. immitis* становить 1,0 % [2], у Бразилії – 5,5 % [8], в Іспанії – 19,0 % [3], у Південній Кореї – 20,9 % [11], у Південній Африці – 30,8 % [9]. Науковці повідомляють, що на території Нігерії поширеність дирофіляріозу собак коливалася від 2,15 до 4,8 % [4, 7, 12]. Авторами встановлено, що до факторів, які визначають поширеність *D. immitis* відносять: кліматичні умови; види (підвиди) комарів, які

циркулюють у певних кліматичних умовах; щільність популяції дефінітивного хазяїна [16]. Разом з тим, до факторів ризику зараження дефінітивних хазяїв відносять: вид хазяїна (собаки є найбільш сприйнятливими природними хазяями), стать (самці є більш сприйнятливими до збудника дирофіляріозу), умови утримання (собаки, які утримуються у вольєрах, є більш вразливими до зараження), порода (собаки крупних порід частіше заражаються, ніж декоративних), а також вік тварин [10].

За результатами гемоларвоскопічних досліджень науковців виявлено значне розповсюдження дирофіляріозу собак і на території України. Так, екстенсивність дирофіляріозної інвазії у собак Центральної частини України становить від 15,0 до 45,2 %, а у тварин віком 5–6 років може сягати 72,7–77,1 %. Інтенсивність інвазії у таких тварин становить від одиничних екземплярів до 122,3 личинок в 1 см³ крові. Проте, у собак віком 8–9 років показник інтенсивності інвазії може сягати 346 личинок в 1 см³ крові, а у деяких тварин може бути більше 1000 личинок в 1 см³ крові. Максимальну ураженість собак дирофіляріями, автори реєструють у тварин віком 4–9 років. На їх ураженість впливає характер використання тварин: у безпритульних, притарних і мисливських собак екстенсивність та інтенсивність інвазії значно вища, ніж у тих тварин, які утримуються у квартирах та практично не мають контакту з комарами – проміжними хазяями дирофілярії [1].

Науковці зазначають, що ураженість дирофіляріями собак частіше виявляється влітку в період активності комарів, що забезпечує передачу збудника від тварин до комах та поширення його у довкіллі. В зимовий період інвазованість собак личинками дирофілярії знижується. Упродовж доби кількість личинок дирофілярії в периферійній крові собак також змінюється: кількість мікродирофілярії *D. immitis* збільшується ввечері, а *D. repens* – вночі [1].

Висновки і пропозиції. Отже, дирофіляріоз – є поширеною небезпечною, трансмісивною, природно-осередковою інвазією собак у багатьох країнах, зокрема й в Україні. Заражається збудником дирофіляріозу також і людина, яка являється факультативним хазяїном. Показники інвазованості собак можуть сягати 77,1 % у зв'язку зі зміною клімату, внаслідок глобального потепління, що призводить до збільшення періоду активності проміжних хазяїв – комарів. Тому, моніторингові дослідження епізоотологічних особливостей дирофіляріозу серед популяції домашніх собак у різних клімато-географічних регіонах України дозволить своєчасно та ефективно проводити профілактичні заходи за даної інвазії.

Література

1. Дахно Ю. І., Сорока Н. М., Дахно І. С., Литвиненко О. П. Дирофіляріоз собак, діагностика та заходи боротьби: Методичні рекомендації. Київ, 2012. 24 с.
2. Copland M. D., O'Callaghan M. G., Hajduk P., O'Donoghue P. J. The occurrence of *Dirofilaria immitis* in dogs in South Australia. *Australian Veterinary Journal*. 1992. № 69. P. 31–32. doi: 10.1111/j.1751-0813.1992.tb07429.x.
3. Epidemiological survey of canine heartworm disease on the island of Gran Canaria (Canary Islands-Spain) between 2000 and 2008 / J. A. Montoya-Alonso et al. *Veterinary Parasitology*. 2010. № 173. P. 165–168. doi: 10.1016/j.vetpar.2010.06.008.
4. Ezema K. U., Bukar Y. M., Konto M., Malgwi S. A. Serological and parasitological survey of canine *Dirofilaria immitis* infection in Maiduguri, Borno state, Northeastern Nigeria. *Alexandria Journal of Veterinary Sciences*. 2019. № 62 (2). P. 11–15. doi: 10.5455/ajvs. 31614.
5. Nelson C. T., McCall J. W., Carithers D. Current canine guidelines for the prevention, diagnosis, and management of heartworm (*Dirofilaria immitis*) infection in dogs. *American Heartworm Society*. 2014. P. 1–30.
6. Ocular dirofilariasis by *Dirofilaria immitis* in a child in Iran: a case report and review of the literature / H. Mirahmadi et al. *Parasitology International*. 2017. № 66. P. 978–981. doi: 10.1016/j.parint.2016.10.022.
7. Ogbaje C. I., Danjuma A. Prevalence and risk factors associated with *Dirofilaria immitis*

infection in dogs in Makurdi, Benue State, Nigeria. *Journal of Advanced Veterinary and Animal Research*. 2016. № 3 (4). P. 338–344. doi: 10.5455/javar.2016.c170.

8. Reifur L., Thomaz-Soccol V., Montiani-Ferreira F. Epidemiological aspects of filariosis in dogs on the coast of Paraná state, Brazil: with emphasis on *Dirofilaria immitis*. *Veterinary Parasitology*. 2004. № 122. P. 273–286. doi: 10.1016/j.vetpar.2004.05.017.

9. Schwand E. V., Durand D. T. Canine filariosis caused by *Dirofilaria immitis* in Mozambique: a small survey based on the identification of microfilariae. *Journal of the South African Veterinary Association*. 2002. № 73 (3). P. 124–126. doi: 10.4102/jsava.v73i3.573.

10. Seroepidemiologic survey of *Dirofilaria immitis* infection among domestic dogs in Taipei city and mountain aboriginal districts in Taiwan (1998–1999) / C. K. Fan et al. *Veterinary Parasitology*. 2001. № 102. P. 113–120. doi: 10.1016/S0304-4017(01)00511-8.

11. Serological update and molecular characterization of *Dirofilaria immitis* in dogs / K. H. Song et al. *Korean Journal of Veterinary Research*. 2010. № 88. P. 467–469. doi: 10.1016/j.rvsc.2009.10.007.

12. Ugochukwu C. I. I., Omekam N., Ugochukwu E. I. Incidence of *Dirofilaria immitis* in dogs presented at University of Nigeria, Nsukka Veterinary Teaching Hospital, using wet smear and buffy coat techniques. *Asian Pacific Journal of Tropical Disease*. 2016. № 8. P. 627–630. doi: 10.1016/S2222-1808(16)61098-8.

13. Vatne L. I. Heartworm infection caused by *Dirofilaria immitis* in a dog imported to Norway. *European Journal of Companion Animal Practice*. 2015. № 25 (4). P. 60–67.

УДК 636.8:619:578.82/.83:632.95.026.1

Зоська П. Б., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
Лаврінченко І. В., кандидат ветеринарних наук, доцент
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава
e-mail: polinazoska@gmail.com

ДІАГНОСТИКА ТА ПРОФІЛАКТИКА ВІРУСУ ІМУНОДЕФІЦИТУ КОТІВ (FIV)

Вірусний імунodefіцит котів - це повільно прогресуюче захворювання імунної системи, викликане ретровірусами, що призводить до виснаження захисних сил організму, розвитку вторинних інфекцій та загибелі [1].

Як показали дослідження основний шлях передачі - через укушені рани, в які потрапила слина від зараженої вірусом тварини. Коти, інфіковані FeLV також можуть бути FIV-позитивними. У притулку з 8 інфікованими кішками і 130 неінфікованими, випадки зараження спостерігалися протягом декількох років [2].

Гострий перебіг проявляється зниженням концентрації Т-лімфоцитів, інфіковані кішки вірусом імунodefіциту більш схильні до хронічних і рецидивуючих інфекцій, ніж неінфіковані. За даними досліджень неоплазія зустрічається в 5 разів частіше [2], ніж у здорових кішок, характерна гіперглобулінемія. Однак виживаність при захворюванні дуже висока і аналогічна такому у неінфікованих FIV [3].

На даний момент існує вакцина проти FIV (Fel-o-Vax FIV; Boehringer Ingelheim), однак доступна вона тільки в Австралії, Новій Зеландії і Японії [6].

Fel-o-Vax FIV є цільновірусною інактивованою вакциною подвійного підтипу (класи А і D). У поєднанні з ад'ювантом, застосовується для кішок 8-тижневого віку і старше. Ефективність вакцини досліджували австралійські вчені, яке показало, що ефективність вакцини становить 56% [6].

Дослідники з Великобританії виявили, що вакцина не змогла захистити експериментально заражених кішок [6].

На зараження можуть впливати такі чинники: стать, вік, доступ до вулиці, агресивна поведінка, захворювання порожнини рота та органів дихання, а також, некастровані коти [1].

Діагностика включає виявлення антитіл, специфічних до даного вірусу, використовують тести PoC з цільною кров'ю, сироваткою чи плазмою. Виявлення антитіл до вірусу вказує на інфекцію. PoC-тести чутливі і показали свою ефективність в різних порівняльних дослідженнях [5].

У США проводили порівняння 4 різних PoC-тестів на 94 FIV-позитивних і 97 FIV-негативних зразків плазми, для IdEXX SNAP FIV/FeLV Combo чутливість склала 94,7% та 100% відповідно; для Witness FeLV-FIV, 96,8%, 99,0%; для Anigen Rapid FIV Ab/FeLV Ag 91,5% і 99,0% для VetScan Feline FeLV/FIV [5].

Крім PoC-тестів, як золотий стандарт традиційно використовується Вестерн-блот в діагностиці вірусного імунодефіциту котів. В якості додаткового тесту в лабораторіях виявляють вірус за допомогою ПЛР [4,6].

У незалежному дослідженні 239 нещеплених проти FIV кішок в Австралії, чутливість і специфічність FIV RealPCR тесту (IdEXX Laboratories) склала - 92% [6].

У дослідженні 55 кошенят, народжених від вакцинованих проти FIV, неінфікованих кішок, де все кошенята дали позитивний результат на антитіла до FIV незабаром після народження і протягом перших кількох тижнів життя. До 12-тижневого віку всі кошенята отримали негативний результат на FIV [6].

Отже, діагностика та профілактика FIV є актуальною темою дослідження світової ветеринарної медицини.

Література

1. Burling AN, Levy JK, Scott HM, et al. Seroprevalences of feline leukemia virus and feline immunodeficiency virus infection in cats in the United States and Canada and risk factors for seropositivity. J Am Vet Med Assoc 2017; 251:187–194.
2. Hartmann K. Role of retroviruses in feline lymphoma. Eur J Comp Anim Pract 2015; 25: 4–15.
3. Bęczkowski PM, Litster A, Lin TL, et al. Contrasting clinical outcomes in two cohorts of cats naturally infected with feline immunodeficiency virus (FIV). Vet Microbiol 2015; 176: 50–60.
4. Frankenfeld J, Meili T, Meli ML, et al. Decreased sensitivity of the serological detection of feline immunodeficiency virus infection potentially due to imported genetic variants. Viruses 2019, 11. doi: 10.3390/v11080697.
5. Levy JK, Crawford PC and Tucker SJ. Performance of 4 point-of-care screening tests for feline leukemia virus and feline immunodeficiency virus. J Vet Intern Med 2017; 31:521–526.
6. Westman ME, Malik R, Hall E, et al. Determining the feline immunodeficiency virus (FIV) status of FIV-vaccinated cats using point-of-care antibody kits. Comp Immunol Microbiol Infect Dis 2015; 42: 43–52.

УДК 636.2.053.09:616.993.192.1:615.28

Ізюмська В. В., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Шаганенко Р. В., Шаганенко В. С., кандидати ветеринарних наук, доценти
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
e-mail: dep.parasitology@btsau.edu.ua

ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИПРОТОЗОЙНОГО ПРЕПАРАТУ «ГА.ЛОКУР» ЗА ПРОФІЛАКТИКИ ЕЙМЕРІОЗУ У ТЕЛЯТ

Аналіз останніх досліджень та постановка проблеми За даними багатьох досліджень, основне місце (майже 60%) в структурі патологій новонароджених телят посідають

шлунково-кишкові захворювання, а основне місце (майже 60%) в структурі патологій новонароджених телят посідають шлунково-кишкові захворювання [2]. Згідно з даними світової ветеринарної статистики, втрати від еймеріозу у тваринництві становлять близько 1 млрд доларів щорічно. Найбільших економічних збитків у разі еймеріозів завдає падіж. Значну частину втрат становить також зниження продуктивності тварин. Так, хворі на еймеріоз телята втрачають до 27 кг маси тіла. Загибель, затримка росту та розвитку телят, призводять до значних економічних збитків [3].

Еймеріоз великої рогатої худоби – протозойна хвороба молодняку 1-7 міс. віку, що характеризується виключно гострим перебігом, супроводжується ентеритом та анемією. Зараження найчастіше відбувається у приміщеннях через корм та воду. Збудниками захворювання є одноклітинні організми, які розмножуються в епітеліальних клітинах кишечника, викликаючи при цьому глибокі ураження травного каналу. Ооцисти еймерій можуть тривалий час зберігатися у гної, приміщеннях, загонах, на пасовищах. Джерелом інвазії є хворі перехворілі тварини, які виділяють ооцисти. Зараженість тварин (включаючи паразитоносійство) може досягти 80 %. Летальність – до 50 % [1].

Актуальність. Ооцисти еймерій виділяються з фекаліями хворих постійно, починаючи вже з 5–7-ої доби після інвазування. У боротьбі з еймеріозом тварин світова ветеринарна наука розробила і рекомендує практично безперервно застосовувати хіміопрепарати. Проте активність багатьох еймеріостатиків за постійного застосування поступово знижується за рахунок резистентності збудників та імуносупресивної дії на імунну систему тварин [4].

До цього часу особливості епізоотології та перебігу еймеріозної інвазії не вивчені, що перешкоджає розробленню ефективної системи боротьби з ним. У зв'язку з цим, нині актуальним є дослідження профілактики еймеріозу телят та розробка обґрунтованих заходів боротьби.

Основним методом лікування та профілактики хвороб викликаних найпростішими залишається хіміотерапія. Серед відомих кокцидіостатиків в Україні широкого застосування препараты «Діакокс», «Ампроліум», «Еспакокс», «Галокур», «Байкокс», «Толтразурил» та ін.

Тому, з метою профілактики еймеріозу у телят в роботі проводили вивчення антипротозойної ефективності препарату «Галокур» (Франція).

Матеріали та методи досліджень. Матеріалом для досліджень були телята 1-денного – 2 –міс. віку клінічно здорові та хворі еймеріозом, проби фекалій. Проби фекалій відібрані від телят досліджували стандартизованим методом за Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим із послідуочною мікроскопією.

Результати дослідження. Тварин поділили на дві групи по 20 телят однодобового віку масою 50-60 кг у кожній. Тваринам першої групи з метою профілактики перорально після випойки молока індивідуально за допомогою насадки дозатора застосовували галокур у дозі 12 мл один раз на добу, протягом 7 діб. Тваринам другої групи телят антипротозойні препараты з метою профілактики не застосовували.

За результатами клінічного спостереження у тварин другої групи на 21-30 добу життя відмічали пригнічення загального стану, зниження апетиту, підвищення температури на 0,5-0,7 °С, а через дві доби - виникнення проносів, анемічність слизових оболонок, відмова від годівлі, втома та знесилення. Фекалії були із домішками слизу, крові, водянисті із зловонним запахом. У телят першої групи за клінічного обстеження змін не відмічали.

Від тварин обох груп індивідуально було відібрано проби фекалій для гельмінтоовоскопічного дослідження за Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим.

За результатами гельмінтоовоскопічного дослідження проб фекалій мікроскопічно у полі зору було виявлено сотні ооцист еймерій у полі зору в телят другої групи, яким не задавали антипротозойних препаратів.

Натомість, у всіх телят першої групи, які отримували галокур – у полі зору було виявлено наявність поодиноких ооцист еймерій, не більше 10-15 екземплярів. Окрім того, відмічено зниження маси тіла у телят другої групи. Тваринам другої групи було надано

лікувальну допомогу.

Висновки і пропозиції. Виходячи із даних досліджень, встановлено, що застосування галокуру забезпечує 100 % профілактику еймеріозу у телят. Тому, рекомендуємо застосовувати телятам з метою профілактики еймеріозу препарат «Галокур» у дозі 2 мл на 10 кг маси починаючи із 24-48 год. віку.

Література

1. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин : підруч. / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, М.П. Прус, Н.М. Сорока. Київ: Вища освіта, 2003. 464 с. іл.
2. Подобед Л. Профілактика розладів ШКТ у телят. 11.04.2012. Режим доступу: <https://propozitsiya.com/ua/profilaktika-rozladiv-shkt-u-telyat>
3. Division of Methods for Counting Helminthes Eggs and the Efficiency of these Methods / K. Jaromin-Glen, G. Klapes, J. Karamon and all. // Lals of Agricultural and Environmental Medicine. 2017. № 24 (1). P. 1-7. doi: 10/5604/ 12321966.1233891
4. Prevalence of Eimeria species in industrial and alternative bred chicken / F.C. Luchese, M. Perin, R.S. Aita and all. // Brazilian Journal of Veterinary Research and Animal Science. 2007. № 44 (2). P. 81–86.

УДК 619:616.995:576.895.122

Канівець Н. С., кандидат ветеринарних наук, доцент
Євстаф'єва В. О., доктор ветеринарних наук, професор
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: natalia.kanivets@pdaa.edu.ua

ГЕЛЬМІНТОФАУНА ДОМАШНЬОЇ ПТИЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОГО РАЙОНУ

Вступ. Птахівництво поряд із тваринництвом є галуззю, яка забезпечує людство м'ясною продукцією. Тому запорукою збереження поголів'я домашньої птиці є профілактика паразитозів. Відомо, що у птахів виявлено близько 400 видів гельмінтів, з них у країнах ближнього зарубіжжя зареєстровано понад 190 [1]. Найбільш патогенними із трематод, що паразитують у водоплавної птиці, є збудники ехіностоматидозів та нотокотилідозу; цестод – збудники гіменолепідозів, давенеозу, райєтинозу; акантоцефал – збудники поліморфозу та філікольозу; нематод – збудники амідостомозу, гетеракозу, капіляріозу, аскарідіозу, сингамозу, тетрамерозу, стрептокарозу [2, 3].

Мета дослідження. Дослідити гельмінтофауну домашньої птиці в Полтавському районі.

Матеріали та методи дослідження. Робота виконувалась впродовж 2020–2021 років. Об'єктом дослідження були різні види домашньої птиці (кури, гуси, качки), які отримані під час забою в умовах приватних господарств Полтавського району. Збір гельмінтів проводили шляхом повного гельмінтологічного розтину 49 кишечників домашньої птиці за К. І. Скрябіним. Виявлені гельмінти фіксували в 70° етиловому спирті, нематод просвітлювали лактофенолом. Визначення видів паразитів проводили за допомогою визначника К. М. Рижикова (1967, 1968) [4, 5].

Результати дослідження. Домашня птиця, що утримувалася в умовах приватних господарств Полтавського району, виявилася інвазованою кількома видами гельмінтів, що відносяться до різних типів, а саме: Trematoda, Cestoda, Nematoda.